4-a Jaro. N-o 188 APERAS SEMAJNE 10. Majo 1928

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Ekzekutiva Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

La situacio laborista en nuntempa Usono

Ĝi estas terura! Iuj komparas ĝin al tiu de 1921, kiam milionoj da laboruloj ariĝis en vicoj ("soup-line") antaŭ la manĝejoj publike aranĝitaj de la urbaj magistratoj tiucele por ricevo de supo unu fojon tage. Tiame mi ne estis en Usono kaj ne povas konfirmi tiun ĉi komparon. Tamen, mi estas atestanto de tio, kio okazas antaŭ miaj okuloj hodiaŭ: centmiloj da senlaboruloj — nur en Detroit — tutajn tagojn kaj noktojn batas per siaj ŝanceliĝantaj piedoj la stratpavimojn serĉante laboron. Sed, laboro ne estas trovebla. Laŭ la gazetaro (ne burĝa, ĝi silentas) tia estas la situacio tra la tuta lando, la plej "prospera" en la mondo.

Kiel sciate, la urbo Detroit estas centro de la aŭtomobila industrio kaj sidejo de ĝia (industria) reĝo, Ford. Ĝuste jaro pasis de tiu tago, kiam Ford maldungis kaj forpelis el sia fabriko du trionojn da laboristoj, kvazaŭ por kelksemajna ripozo — hodiaŭ, morgaŭ li estis revokonta ilin. Kaj la triono restinta ĉe la laboro, du aŭ tri tagojn semajne laboris kun plenaj ripozoj je intertempoj.

Dum tiu ĉi tempo, nova maŝinaro estis enkondukata en la fabriko destinita por anstataŭigi grandan parton da homa laboro bezonita por la amasa produktado ĝis nun, kaj intensigi la laboron de tiuj, kiuj restus laborantaj, t. e. fari el ili maŝinojn. Kaj due, fari la konkuron sur la merkato pli efike. Estis elpensata ankaŭ nova tipo de aŭtomobilo, kiu, per la novaj perfektigoj teknikaj sur ĝi, laŭ la atendoj, alfluigu novan oron en la kasojn de ĝiaj aŭtoroj.

La longtempa atendado laborista havis finon — Ford rekomencis dungi laboristojn de certa tempo. Sed je granda "surprizo" por liaj malnovaj laboristoj, li ne redungis ĉiujn el ili — kaj apenaŭ la duonon; la maŝinaro forprenis la lokon de la alia duono.

Ĉe Ford oni komencas per 5 dolaroj kaj atingas ĝis 8-dolaran tagsalajron (la longtempa restado ĉe laboro altigas la salajron ĝis 8 dol.). Ĉe la nova redungo multaj perdis siajn altigitajn salajrojn de la pasinta jaro kaj rekomencis per 5 dol. "Kiu deziras laboron denove, tiu povos havi ĝin per nura konsento al komenca tagsalajro." Tiel la "bona" Ford diris al siaj revenintaj laboristoj. Ĉar 2—3000 laboristoj ĉiutage atendas antaŭ ĉiu el la du fabrikoj liaj petante laboron, kaj oni dungas apenaŭ 60—100 el ili, eĉ ne ĉiam, li sentime povas riski tiun parolon.

La tabulon kun surskribo "Hodiaŭ laboristoj ne bezonataj" oni neniam malkroĉas de sur la fabrika enirejo. Sed, ĉar malgraŭ tio oni ja dungas kelkajn, jeno rezultas: la laboristoj atendas en la vicoj, ĝis la fabrika fajfilo signalas, ke la taga ŝanĝo forlasu la laboron. Por esti la unuaj en la vicoj, iuj enviciĝas ankoraŭ de la vespero kaj dormas tie en la fabrika korto sub malkovrita ĉielo, malgraŭ la vintra vetero.

Dum tiu tempo la polico ankaŭ estas okupata: ĝi dispelas, batas, piedpremas per la ĉevaloj la "aĉan" amason, por malembarasi la surstratan trafikon. Ve al lastaj uloj envice! Je la oka matene la vicoj ekmoviĝas al la barako, kie estas speciala oficisto, kiun la miloj da laboristoj ĉiutage preterpasas, por vidi lian kapon nee ŝanceliĝanta. Aŭ — kiel liaj dek fingroj premas la maŝineton po homo. Parolo estas malpermesata.

Tiel estas hodiaŭ ĉe Ford. La samo okazas ĉe la aliaj aŭtomobilfabrikoj. Kaj oni scias, ke la aŭtomobila industrio sola donas vivon al centmil laboristoj en nia urbo.

Kio estas en Detroit, pligrandigita estas la samo tra la tuta lando, ĉe ĉiuj branĉoj ekonomiaj. Malsatado, malvarmo kaj mizero estas gastoj ĉe miloj da laboristaj familioj. Dum la registaro parolas pri la prospero, al kelkaj (laŭ la gazetaro 4) milionoj da laboristoj oni rifuzas eblecon perlabori vivadon. Kaj ankoraŭ kiom da milionoj estas dungitaj nur parton de la labortempo... Dum la kofroj de la usona kapitalista klaso rompiĝas pro riĉeco, la laboristoj kaj iliaj edzinoj kaj infanoj kontraŭvizaĝas la zorgon kaj mizeron. La senlaboruloj en senutila serĉo de laboro. Tiuj, kiuj ankoraŭ havas laboron, timantaj perdi ĝin. La kapitalistoj utiligas la situacion, kiel ordinare, por plimalgrandigi la salajrojn, malfortigi la laboristajn unuiĝojn kaj plene malbonigi la laborularan kondiĉaron.

Sekve de la krizo jeno rezultas: Miloj da farmistoj bankrotas kaj translokiĝas la urbojn serĉante laboron en fabrikoj; multaj laboristoj aĉetintaj meblojn, domojn kaj aŭtomobilojn je limtempa pagado (partpago), perdas la posedrajtojn sur la aĉetitajon, kies valoron ili eble elpagis duone, ²/₃ aŭ eĉ ³/₄-one. Ekzemple unu el miaj najbaroj — armeno laŭnacie — ĵus perdis la domon, de kies valoro — 17 000 dolaroj — li sukcesis elpagi 13 000 dol.

En la fabriko, kie mi laboras, oni ne dungas laboristojn pli aĝajn ol 40 jaroj. Tion plendas ankaŭ laboristoj el aliaj lokoj.

Tio estas la ĝenerala situacio en Usono. V. M. (3647).

PS. —Tiu ĉi skribaĵo estu respondo al ĉiuj Gek-doj, kiuj per leteroj demandis min. Mi ne havas tempon respondi aparte. — V. M.

LA HODIAŬA USONO

III

Ŝirme de tiuj protektaj tarifoj, Usono havas ekonomie sendependan ekzistadon, aĉetante kaj vendante ekstere nur etan parton da tio, kion ĝi konsumas aŭ produktas. Tio ankoraŭ estas trajto profunde originala.

Usono konsistigas grandegan internan merkaton, kies aĉetpovo estas praktike nelimigita. Dum la ĉefaj industrioj de Anglio eksportas la tutan duonon el siaj produktoj.

Sed unu rimarkindan punkton, meze de tiu ekonomia situacio, ni atentu: la senbridan financan prosperecon de Usono rigarde al malriĉiĝinta per la milito Eŭropo. Inter la militprofituloj Usono senkontraŭdire tenas la unuan vicon. La eŭropa orrezervo transiris la Atlantikon. Sekve ne estas mirinde, ke, en jaro 1914 ŝuldantoj de Eŭropo, la usonanoj fariĝis ĝiaj kreditoroj. Nuntempe, la granda usona federacio estas la kreditoro de l' mondo. Ĉie ĝiaj bankoj "kontrolas entreprenojn kaj arbitre disponas pri registaroj, kiujn ili povas per gesto bankrotigi."

Tial tiu ĉi fiera malestimo de l' nuna amerikano por ĉio ne specife amerikana. Sed nek la alteco de la laboristaj salajroj, nek ilia vivnivelo, nek la grandioza financa prospereco montras la ĝustan antitezon inter la produktadoj sur ambaŭ bordoj de l' Atlantiko. Estas tiu antitezo: la laboro en Usono bazas ĉefe sur la maŝinismo — la agrikultura kiel la industria laboro; la nutraĵa industrio kiel la metalindustrio. La parto da intelekto estas reduktita al minimumo. La homo nur estas manlaboristo, ereto da grandega dentradaro bone regulita, kie la individua iniciatemo estus pli malutila ol utila.

Usono nur konas la inĝenieron kaj la sennoman manlaboriston. Eŭropo konservis la metiiston; kaj tiu ĉi metilaboristo estas ankoraŭ iurilate artisto. Eble per tio la nova mondo plej multe diferencas de la malnova.

Ankaŭ la termino "politika partio" ne respondas en Usono al la eŭropa kompreno, ĉar la medio ne estas la sama.

La demokrata partio en Usono estas esence opozicia partio kaj komponiĝas el malkontentuloj akre kontrastaj en si. Ĝia neprenebla citadelo estas la anglosaksa kaj kontraŭalkohola Sudo, timigita de la kreskanta influo de l' fremdaj enmigrantoj kaj de la danĝero kolorrasula. Sed la grandaj kosmopolitaj urboj kaj la Oriento liveras al la partio ŝateblan kontingenton: estas precipe la amaso da novevenintoj de elĉiea deveno, kiu serĉas en la demokrata partio moralan kaj materian defendon kontraŭ la rezervemo kaj la malŝato de la malnovaj amerikanoj. A. Smit, la demokrata guberniestro de l' ŝtato Nov-Jorko, estas nuntempe la reprezentanta tipo de tiu ĉi politiko. Naskita mem en Usono de fremdlandaj gepatroj, de katolika kaj irlanda origino, li sola simboligas la tendencojn de l' novamerikanoj. Kaj en medio tiel fremdlanda kiel Nov-Jorko kun ĝiaj juda, pola, rusa, irlanda, itala kvartaloj, Smit ĝuas grandegan popularecon.

Koalicio tiel kontrasta en si kiel la demokrata partio usona nur escepte povas pensi prezenti sian kandidaton por la prezido de Usono. Oni notu la influon, kiun havas en tiu partio la grupo de la grandaj kosmopolitaj urboj de l' Oriento. La triumfo de tia kandidateco, se ĝi iam realiĝos, signifus videblan signon de profunda ŝanĝiĝo en la psikologiaj kondiĉoj de la usona popolo. Efektive ĝis hodiaŭ la kutimo, pli forta ol ĉiu leĝo, permesis, eniri la Blankan Domon (parlamenton) nur prezidantojn de anglo-saksa kaj protestanta deveno. Solaj esceptoj estis Roosevelt (Rosvelt') kaj Martin Van Buren, kiu havis la prezidantecon de 1837—1841. Sed tiuj du esceptoj nur konfirmas la regulon. Kaj ili ambaŭ estis de holanda bazo; ili apartenis al tiu grupo el malnovaj familioj de "Knikerbokers", kiuj rekondukas sian originon ĝis la fondo de Nov-Jorko. Plie ili ambaŭ praktikis la reformitan[1]) religion. Nek je unu nek je alia maniero A. Smit povas kompari sin kun ili.

Opozicie al la demokrata partio, la respublikana partio estas tiu de l' organizita riĉularo, de l' grandkapitalista produktado. Ĝi ankaŭ estas naciista partio, kiu konsistiĝas el la anglo-saksaj kaj puritanaj loĝantaroj (la Sudo esceptita), precipe en la konservemaj medioj de l' malgrandaj urboj kaj de la kamparo. La Oriento kaj la Okcidenta Centro ĉirkaŭ la Grandaj Lagoj konsistigas ĝiajn citadelojn, la Nordokcidento kaj la Pacifikaj ŝtatoj servas al ĝi kiel apogo. La ŝtatoj Nov-Jorko, Nov-Jersej kaj Konektikut formas izolaĵojn de "dubaj" ŝtatoj inter la demokrataj regionoj de l' Suda Atlantiko unuflanke, kaj aliflanke de Maine (Men), Masaĉusets, Vermont ktp., kiuj estas senhezite respublikanaj. La tri "dubaj" ŝtatoj estas ankaŭ esence kosmopolitaj, kiel la grandaj modernaj metropoloj. Nov-Jorko kaj Filadelfio kun siaj alilandaj elementoj faligas la elcenton de origin-amerikanoj ĝis nur 33%. Sur unu kaj alia parto de tiu ĉi multrasa insulo, la proporcio supreniĝas al 51 kaj 65 en Maine, Njuhempŝir kaj Vermont, kaj ĝis 90% kaj pli en Sud-Atlantiko.

Sed la dispartiĝo geografia de la politikaj partioj kondukas, flanke de la demokratoj kaj respublikanoj, al "agrara radikalismo". Kaj tiu ĉi lokiĝas en iuj regionoj de l' Nordokcidento, dediĉantaj sin al la nura kulturo de greno kaj lokitaj nur okcidente de linio de jara pluvkvanto malsupera al 500 milimetroj. Kurioza influo de l' naturaj kondiĉoj al la vivo de l' politikaj partioj! La daŭremaj sekperiodoj, kiuj ne estas maloftaj en tiu lando, difinas fakte en tiu medio de "farmistoj", de skandinava kaj germana deveno, egaligajn kaj perfortkarakterajn tendencojn, periodajn ekpuŝegojn de malkontenteco trapenetritajn de socialismo.

La prezidant-kandidateco de l' senatano La Follette donis okazon al tiuj malkontentuloj, montri sian malfavoron por la grandaj bankistoj kaj industristoj. Funde tiu ĉi agrara radikalismo estas nur la protesto de ŝuldanto kontraŭ sia kreditoro. Kie La Follette trovis la plej fortan apogon, tie pli ol 50% de la farmbienoj estas ŝarĝitaj per hipotekoj profite al la kapitalistoj de l' Oriento. — Tio estas la bilanco de la politika vivo en Usono.

En siaj internaciaj rilatoj la amerikanoj malinteresiĝas pri la problemoj de l' malnova Eŭropo. Tiuj de l' Pacifika maro kontraŭe forte altiras ilian atenton. La demando de la flavuloj estas unu el tiuj temoj; afero de ekonomia ĵaluzo, de salajro aparte, sed ankaŭ de blankrasa religio, pri kio ĉiuj anglo-saksaj socioj, precipe la ekstereŭropaj, ŝajnas hodiaŭ fanatikaj. El tiu spirito naskiĝis la konataj malhelpdecidoj pri la ĉina kaj japana enmigrado. Kontraŭe al la slava-mediteranea enmigrantaro, kiu loĝiĝas en la antaŭurboj de l' grandaj urboj, la japanoj en Kalifornio estas je ²/₃ terkulturistoj; ili konsistigas realan danĝeron por la malgranda amerikana farmisto izolita, ĉar li ne povas elteni la konkurencon de homoj, kiuj laboras, viroj kaj virinoj, 18 horojn potage. Nur la leĝo de 1924, kiu komplete malpermesis la azian enmigradon, metis finon al la danĝero.

Disvolviĝis firma solidareco de la anglo-saksoj pacifikaj kontraŭ la ĉinoj kaj japanoj, rasa solidareco bazita sur la rasa religio, kiu unuigas inter si Usonon kaj la britajn regatlandojn. Kanado kaj Aŭstralio sentas sin nevenkeble altirataj al Usono kiel al natura protektanto pli proksima ol Britio. Kaj la interkonsentoj de Vaŝingtono povas esti konsiderataj kiel ligiĝo bazita sur la rasa solidareco de ĉiuj ĉirkaŭpacifikaj anglo-saksoj kontraŭ Japanio.

La kadukiĝo de Eŭropo dume plenumiĝas sub niaj okuloj, neatentate. La usonanoj ŝajnas destinitaj pli malpli frue fariĝi la estra elemento de l' anglo-saksa homaro en la mondo, je la loko de Anglio. (Fino).

Laŭ G. Vallée (en "La Granda Revuo", Paris) kompiltrad. N. B.

[1]) Protestanta doktrino de Kalvin.

Faktoj sen komentoj

La britoj en Tibeto

En Tibeto ĝis nun la virina sekso havas la plej superan potencon. La kutimo volas, ke virino havu kelkajn edzojn. Sed lastatempe (okt. 1927) estas fondita "Virseksa unuiĝo sendependa de virinoj" en Lhasa, kiu celas forigi la malnovan kutimon. La movado sukcesis atingi kompromison sub formo de leĝprojekto kun jena teksto: 1. ĉiu virino nur povu havi unu edzon; 2. la edzino ne povu ordoni iun bezonon al sia edzo; 3. kiam edzino mortis, la edzo havu la rajton reedziĝi ktp. Ĉar la leĝo ankoraŭ ne estas oficialigita, la viroj ankoraŭ praktike estas sub la dependeco de l' virinoj.

Tiu forigo de malnova kutimo havas sian politikan signifon. De 50 jaroj la angloj klopodas kontraŭigi Tibeton al la ĉina regno. Ili sukcesis ribeligi kontraŭ Ĉinio la religian ĉefon de Tibeto, konatan sub la nomo Dalai lama, kiu fine proklamis la sendependecon. La brita registaro antaŭ kaj post la granda milito malhelpadis reakiron de Tibeto per la ĉinoj. La Dalai lama, klera homo, obeema instrumento en la manoj de la angloj, subtenas progresigajn tendencojn en la lando. Ĉu do la novtempan leviĝon kontraŭ malnova tradicio, la emancipemon de l' viroj, oni devas kompreni kiel efikon de la brita invado?...

Metia solidareco

Demandite pri sia sinteno al la marŝalo Hindenburg la konata franca marŝalo Foch respondis al intervjuanto jene: "Hindenburg estas prezidanto de la germana respubliko, kaj mi ne permesos al mi juĝi liajn militistajn ecojn; koncerne al ĉiu alia opinio mi ne estas kapabla, ĝin formuli. Sed mi deziras deklari ankoraŭ tion: Hindenburg estis honorinda militisto kaj bonmanierulo. Li restos en mia memoro kiel vera kavaliro."

La alkoholismo en Sovetio

En Moskvo estas fondata kontraŭalkohola societo kun monata kotizo 10-kopeka. En la 150-persona konsilantaro troviĝas i. a. Buharin, Jaroslavski, Larin, Semaŝko, Demian Bednij. Laŭ parolado de K-do Buharin, en 1924 la alkoholkonsumo sumiĝis je ĉ. 10 milionoj da litroj, en 1927 je ĉ. 400 milionoj da litroj. La laboristoj elspezas 14—17% el sia salajro por trinki; kaj en 1926 la suma elspezo de l' loĝantaro faris unu miliardon da rubloj. — Ni ne scias, ĉu tiu informo estas vera. Niaj sovetiaj K-doj supozeble povos kontroli ĝin.

PRI LA PLENA VORTARO DE ESPERANTO

Sekve de nia alvoko, aperinta en n-o 185 de "S-ulo", ni jam ricevis kelkajn tre kuraĝigajn leterojn. Estas evidente, ke nia entrepreno trovos plej bonan akcepton ĉe la tuta esperantistaro. Al ĉiuj leteroj ni ne povas respondi aparte, tial ni donas ĉi tie kelkajn sciigojn:

1. La fakto, ke ni komisiis al kvar fakuloj la taskon prilabori nian vortaron, tute ne signifas, ke ni rifuzos la kunlaboron de kiu ajn kompetentulo. Tute male, ni deziras, ke la verko estu la rezulto de internacia kunlaborado, kaj tiucele ni jam alvokis en n-o 184 de "S-ulo". Cetere nia fakula kolektivo jam posedas abunde materialon kolektitan dum pli ol 20 jaroj da zorga kompilado kaj pri kiu okazis internacia diskutado.

2. La komunaj vortoj, prepozicioj ktp. estos larĝe klarigataj per multaj ekzemploj.

3. Estas neeble jam nun difini la prezon de la volumo, ĉar ni ne konas ankoraŭ tute precize la nombron de paĝoj kaj ne ricevis respondon al niaj demandoj pri prezoj ĉe diversaj presejoj. Almenaŭ oni estu certa, ke la prezo estos minimuma. SAT ja ne estas komerca firmo kaj ne havas kiel ĉefan celon gajni monon. Ni do povos liveri al la esperantistaro bonegan vortaron por prezo, kiu maltimas ĉiun eventualan konkurencon. Ni cetere sukcesos per lerta teknika aranĝo atingi, ke la verko entenos ĉiujn teknikajn vortojn en tre malmulte da spaco.

4. Kvankam ni ne povas tute precize difini la prezon, ni tamen povas sciigi, ke ĝi ne atingos 40 fr. fr. (7 germ. markojn). Sekve oni jam povas antaŭmendi sendante tiun sumon. Se ĝi estos tro granda, nu, la plio restos en la konto de la subskribinto.

Oni do povas esti certa, ke nia entrepreno estas ĉiurilate bone pripensita kaj aranĝata. Jam nun subskribu, kaj kunlaboru!...

DIREKCIO DE SAT.

TAGO EL MIA VIVO

Mi estas tridekkvin-jara laboristo en Liverpool (Livejrpul), komerca urbo en Anglio, kaj laboras en manĝaĵmagazeno kiel ekzamenisto de metalaj ujoj, kiuj enhavas konservatajn manĝaĵojn (viandojn, fiŝojn, fruktojn ktp.). La komercaĵoj estas importataj de la firmo per vaporŝipoj el fremdaj landoj. La ujoj jam pleniĝis, kiam mi ricevas ilin, kaj tiam mi devas ekzameni ilin, sed nur ekstere: ĉu ili estas tro malpezaj, ne trapikitaj, aŭ iel malboniĝas ktp.

Matene je la sepa mi estas vekata per alarmhorloĝo, tiam mi devas ellitiĝi por ĉeesti la tenejon je la 8-a. Mi lavas min kaj manĝas rapide matenmanĝon, ĉar la distanco al la laborejo faras kvin kilometrojn. Iafoje mi veturas per biciklo, iafoje per fervojo, kiam la vetero estas tre malbona. Alveninte la laborejon mi tuj komencas labori. Ĉe mia laborstablo sidas kvar virinoj, kiuj estas konataj kiel "etiketistinoj", t. e. ili algluas la etiketojn por montri la enhavon de la ujoj. Mi devas malfermi la skatolojn, kiuj enhavas la ujojn, kaj tiujn ĉi mi ekzamenas. Poste, kiam la ujoj estas etiketumitaj de la virinoj, la skatoloj estas repakataj. Mi tiam fermas ilin per martelo kaj najloj. Mi devas tiel fari dek aŭ dekdu dum ĉiu horo. La skatoloj estas tre pezaj, kaj mi laciĝas baldaŭ portante ilin tien kaj reen. Je la 12-a mi estas libera unu horon por tagmanĝi. Poŝte mi revenas en mian fakon kaj ripetas la saman laboron ĝis la 17-a.

Laborinte ok horojn mi iras hejmen. Mi havas ĉefmanĝon, post kiam mi lavis min (tio estas tre necesa!). Vespere mi ĉeestas sindikatan kunvenon aŭ studas esperanton. Ĉu mi havas iajn amuzojn? Nu do! Mia salajro ne estas tro granda. Mi ricevas semajne £ 3,3 (aŭ preskaŭ 33 spesmilojn). Mi estas edzo kaj havas edzinon kun tri infanoj. Tial mankas mono por amuzi nin. Iafoje mi akompanas mian edzinon al la kinematografejo, sed tio okazas tre malofte.

Vernon Meek (Vejron Mik).

Ĉeĥoslovaka komunumo en stepoj post Volga

En la vastaj postvolgaj stepoj proksime de urbeto Novouzensk (Saratova gubernio) en 1925 fondiĝis agrikultura komunumo el 176 ĉeĥoslovakoj-elmigrintoj. En treege krudaj kondiĉoj troviĝis komence la anoj de l' komunumo: forestis loĝejoj, mankis mono, ĉirkaŭis ilin nur primitiva, nekultura stepo. La energio de l' komunumanoj venkis tiujn provizorajn malfacilaĵojn, kaj la komunumo komencis rapide ekflori. Aperis provizoraj dometoj, ekbruis traktoroj, ekbolis laboro. Nun la komunumo havas komunan kuirejon, panbakejon, tornistan, lignaĵistan, seruristan, ŝuistan kaj forĝistan metiejojn, buter- kaj brikfarejojn. Aŭtune estos finkonstruita mekanika muelejo kaj elektro-stacio. En la komunumo kaj najbaraj rusaj vilaĝoj eklumos "lampeto de Iljiĉ"[1]). En la komunumo bolas kulturkleriga laboro. Ekzistas elementa lernejo, klubo, biblioteko, orkestro. La labortago estas 7-hora. Inter la membroj de l' komunumo forestas malpacoj; ĉe ĉiu sentiĝas deziro labori por la komunaj interesoj. La komunumo havas tre bonajn interrilatojn kun la rusa loĝantaro kaj gasteme akceptas rusajn vilaĝanojn, kiuj interesiĝas pri sistemoj de mastrumado en la komunumo.

La kultura influo de l' komunumo al ĉirkaŭaj kamparanoj estas senduba. Vendante bonrasajn hejmbestojn kaj hejmbirdojn al la kamparanoj ĝi plibonigas ilian brutaron. Pasintjare la komunumo plantis fruktĝardenon, kaj la najbaraj vilaĝoj tuj imitis tiun ekzemplon. Ĝenerale imitante la komunumon, la kamparanoj komencis enkonduki novajn formojn de agrikulturo en siaj mastrumejoj.

Printempe la komunumo pliriĉiĝos je novaj membroj: el Ĉeĥoslovakio alveturos 16 familioj.

Laŭ loka gazeto komunikis (4358).

[1]) Tiel iam estas nomata la elektra lampo en Sovetio, ĉar Lenin kiel unua skizis gigantan planon de elektrigado de Sovetio.

SENNACIULA SPORTA PAĜO

Kompilanto: Ad. Wendt, Leipzig O 27, Lange Reihe 11-a (Germ.)

20 jaroj da laboro de Lab. Gimnast-Unuiĝo en Mor Ostrava

Pasintan monaton festis la 12. regiono[1]) de Dĕlniká Tĕlowrîna Jednota (Laborista Gimnast-Unuiĝo) en Mor Ostrava, Ĉeĥoslovakio, sian 20-an datrevenon, unuigitan kun ĝenerala kunveno. En la salonego de la "Popola Domo", bele ornamita per 20 ruĝaj standardoj, kunvenis proksimume 350 reprezentantoj de LGU kaj multnombraj gastoj kaj reprezentantoj de politika, profesia kaj kooperativa organizoj. Inter la eminentuloj oni vidis la estron de la Asocio de Laboristaj Gimnast-Unuiĝoj, K-don Hummelhans, soc. dem. deputiton K-don Prokeŝ kaj soc. dem. senatanon K-don Dr. Witt.

12. regiono de LGU en Mor Ostrava estis fondita en la jaro 1908 kun 7 unuiĝoj (societoj), nombrantaj entute 350 membrojn.

Malfacile tiam estis la laboro, sed pro la amo kaj fervoreco de la K-doj al la movado, tiu ĉi kreskis rapide.

Nelonge antaŭ la eksplodo de la mondmilito oni jam preparis sin diligente por Olimpio, kiu estis okazonta 1915, sed pro la milito estis neniigita. Dum la daŭro de l' milito estis ĉesigita la tuta laboro.

Venis la nacia revolucio en la jaro 1918, kaj la movado en la regiono rapide diskreskis, tiel ke en 1920 ĝi nombris jam 77 unuiĝojn kun 7995 geanoj. En la jaro 1921 ĝi estis sur la plej alta ŝtupo de sia evoluo, sed pro malfeliĉaj politikaj bataloj inter la komunismo kaj socialismo ĝi estis iomete malfortigita.

Tiun ĉi jaron la 12. regiono de LGU partoprenis la Laboristan Olimpion en Praha kun 5000 membroj. Poste ĝi okazigis en sia loko grandan gimnastfeston en propra stadiono. En la jaro 1924 ĝi gimnastis en Brno, kaj en 1925 la regiono sendis multe da gegimnastuloj al la I. Internacia Olimpio Laborista en Frankfurt a. Main. Poste oni preparis sin al la II. Laborista Olimpio Ĉeĥoslovaka en Praha (1927), kie la 12-a regiono montris plej bonan disciplinon, pretecon kaj oferemon. Ĉijare la regiono ankaŭ partoprenis gimnast-festojn de la germanaj K-doj en Breslaŭ. Nun estas projektita aranĝo de gimnast-festoj en Mor Ostrava kaj partopreno je sportfesto de polaj K-doj en Krakovo.

Hodiaŭ la 12. regiono de LGU kalkulas en 123 unuiĝoj 12 231 geanojn. El tio estas:

4 829	viroj
1 381	virinoj
1 089	junuloj
908	junulinoj
1 912	lernantoj
2 112	lernantinoj
entute 12 231	

La membraron plejparte konsistigas industria laboristaro: ministoj, metalistoj, teks-laboristoj ktp. Instruistoj estas 39, oficistoj 162, kuracistoj 4 kaj 1 profesoro. La membraro estas organizita: 59% profesie, 49% politike en soc. partio kaj 38% kooperative.

Gimnastinoj ĉe la II. Ĉeĥoslovaka Olimpio Laborista en Praha 1927

La estraro de la regiono aranĝis multe da lernejoj kaj kursoj por funkciuloj, gegimnastuloj kaj instruktoroj. En jaro 1927 estis okazigataj 4552 edukaj aranĝoj (paroladoj, diskutoj, teatro ktp.). En la unuiĝoj estas 2489 senkonfesiuloj kaj 1442 abstinentuloj.

En la ĝenerala kunveno estis montrataj la vojoj al plua laboro en tempoj venontaj. Pro la meritoj faritaj al la movado de LGU la membraro esprimis al la estro de la 12. regiono, K-do Ŝtepanek, kaj regiona gimnastestro, K-do Fiŝer, la plej koran dankon. La lasta ricevis donace belan statuon prezentanta sportulon.

La ĝenerala kunveno do klare montris grandan valoron de sport-gimnasta movado laborista kaj estis

[1]) Regionoj de DTJ estas partoj de la Asocio de Laboristaj Gimnast-Unuiĝoj en Ĉeĥoslovakio. La Asocio nombras pli ol 1000 unuiĝojn (societojn) kun pli ol 100 000 membroj. La Asocio estas dividita je landoj, tiuj je regionoj, tiuj denove je distriktoj kaj la lastaj estas formitaj el la unuiĝoj (societoj). La Asocio apartenas al la Socialista Sport-Internacio Laborista.

TRA ESPERANTIO

ESPERANTO-SERVO DE SAT

Raporto pri plenumita laboro en jaro 1927

En 1927 funkciis unuan jaron la oficiala Esperanto-Servo de SAT. La plenumita laboro kompreneble ne estas kontentiga, sed tamen ĝi montras plej trafe, ke la ekpaŝita vojo estas ĝusta. Plia sukceso de la laboro nur dependas de plia aktiveco de K-doj en ĉiuj lingvoregionoj, ĉar estas malfacila — ja neebla tasko, antaŭenpuŝi nian movadon per tiom juna aparato, se nur tre malmultaj K-doj subtenas ĝin.

Esperanto-Servo havas nun ĉirkaŭe 115 reprezentantojn en 33 landoj (lingvoregionoj estas multe pli, ja sole en Sovetio nia materialo estas tradukita en pli ol 10 diversaj lingvoj). Bedaŭrinde el alvokoj niaflanke ne rezultis plivastiĝo de nia servo, rilate al la landoj provizataj per nia materialo. Notante la landojn, kiuj konstante ricevas nian materialon ni insiste petas K-dojn en necititaj landoj, nepre interrilati kun ni kaj partopreni nian gazetservan laboron. Ni nun sendas niajn raportojn al: Portugala Okcident-Afriko, Sud-Afriko, Alĝerio, Argentino, Aŭstrio, Belgio (pere de gazetservanto por franclingvaj regionoj), Brazilio, Britio, Bulgario, Ĉeĥoslovakio, Ĉinio, Danio, Estonio, Finnlando, Francio, Germanio, Hispanio, Hungario, Italio, Japanio, Jugoslavio, Kanado, Latvio, Litovio, Nederlando, Norvegio, Polio, Portugalio, Sovetio (al multaj lingvoregionoj), Svedio, Svisio (parte per gazetservanto por franclingvaj regionoj), Usono.

Dum jaro 1927 estas dissenditaj 310 raportoj (sed efektive pli, ĉar tre ofte ni sendis raportojn el sama lando sub sama n-o — kiel a, b, c, ĉ ktp.). La raportoj, krom kelkaj alvokoj, notoj koncernantaj precipe al esp-istoj, aperis preskaŭ senescepte, kvankam ofte nur en unu aŭ du gazetoj.

Laŭ tute nekompleta statistiko (multaj K-doj ne resendis raportfoliojn, ĉar certe ili konsideris tion ne grava) la raportoj aperis en 1466 numeroj de gazetoj, do mezkalkulite aperis ĉiu raporto en preskaŭ 5 gazetoj.

Plej ofte presitaj raportoj estas: Sepa tutmonda kongreso de proletaj esperantistoj — 34-foje (194 — raport-n-o en nia materialo); Nekonataj loĝlokoj en Tajga — 28-foje (26); El Litovio — 24-foje (177); Mezepokaj metodoj en Jugoslavio — 21-foje (50); Infaneco de Lenin — 21-foje (97); El Hispanio — 20-foje (137 — kelkaj raportetoj); El farmlaborista vivo en Nederlando — 18-foje (7); El Polio — 18-foje (287 — kelkaj raportetoj); El Sovetio — 16-foje (66 — kelkaj raportetoj); El Polio — 16-foje (226 — kelkaj raportetoj); Nederlanda entreprenisto pafas al strikantoj — 13-foje (48); El Bulgario — 13-foje (182 — kelkaj raportetoj); Infan- kaj virinlaboro en la nederlanda agrikulturo — 12-foje (1); Kultura vivo en Sovetio — 12-foje (111 — kelkaj raportetoj); El Ĉekoslovakio — 12-foje (216 — kelkaj raportetoj) ktp. Ni ripetu denove, ke tiu statistiko ne donas al ni klaran bildon, ĉar multaj K-doj ne sendis al ni sciigon pri apero de raportoj. Ni do esperas, ke en kuranta jaro niaj gazetservantoj pli atentos raportadon pri rezulto de niaj laboroj, ĉar tia statistiko certe estos plej bona pruvilo pri taŭgeco de esp-o por la tutmonda laboristmovado.

Krom oficialaj raportoj ankaŭ estas dissenditaj specialaj alvokoj, salutleteroj, koresponddeziroj ktp., kiuj ankaŭ tre ofte aperis en multaj gazetoj. Laŭ plej modera takso aperis nia materialo almenaŭ en 3000 n-oj de gazetoj. Ni tute ne kontentas pri tiu rezulto; sed ĉu ĝi ne montras al ni klaran vojon por servigo de esp-o al tutmonda ĝenerala laboristmovado? En kuranta jaro — ni jam nun povas aserti — niaj rezultoj estos multe pli bonaj.

Detalojn pri taskoj kaj funkcio de Esperanto-Servo ni ĉi tie ne citu, vi legu pri tio en la nova Jarlibro de SAT baldaŭ aperonta. Ni nur deziresprimu, ke pli da K-doj partoprenu precipe la raportadon, por ke ni povu liveri al niaj gazetservantoj raportojn pri ĉiuj gravaj okazintaĵoj en tutmondo.

Centrejo de Esperanto-Servo.

Raporteto pri la kvara kvaronjaro de 1927

Ni nur koncize raportas pri tiu kvarona jaro, ĉar en la raporto pri la tuta jaro ciferoj jam estas entenitaj.

Estas dissenditaj 88 raportoj (krom raportoj aperintaj sub sama n-o kiel a, b, c, ĉ ktp.). Laŭ revenintaj raportfolioj ne estis presitaj 5 raportoj, sed tamen ni konstatis, ke almenaŭ 2—3 estas presitaj — ja ni ricevis eĉ n-ojn de gazetoj kun tiuj raportoj. Do, restus nur 1—2 negravaj raportoj nepresitaj.

Estas presitaj: 1-foje 15 raportoj; 2-foje 17; 3-foje 19; 4-foje 12; 5-foje 6; 6-foje 2; 7-foje 4; 8-foje 1; 9-foje 2; 10-foje 2; 11-foje 1; 16-foje 1; 18-foje 1. Do, la raportoj dissenditaj dum kvara kvaronjaro aperis entute en 315 n-oj de gazetoj.

Helpu progresigi nian servon, por ke en sekvantaj kvaronjaroj ni povu sciigi, ke niaj raportoj aperis ne en 1, 2, 3 gazetoj, sed en 20, 50 kaj pli da n-oj de gazetoj. Ni rifuzas ĉerpi ian materialon el raportoj de telegrafagentejoj, sed plej gravaj al ni estas raportoj de K-doj, ofte okulvidintaj, mem travivintaj, spertintaj okazintaĵojn, ĉar tiel ni tute diferencas de la ĝis nun funkciantaj gazetservoj!

Centrejo de Esperanto-Servo de SAT,
Gerberstr. 24, **Leipzig C 1**, Germanio.

---

instigilo al senlaca kaj oferema laboro en la batalo por pli bona estonteco de la klaso laborista.

Komisiite de K-do Fiŝer
kompil-tradukis J. Sedzimir.

P. S.: La estraro de la 12. regiono aranĝis en Mor Ostrava de post la 1. februaro 1928 esperantan kurson. Enskribiĝis 25 partoprenantoj. Malgraŭ manko de tempo multaj estraranoj volonte lernas la lingvon. Gvidas K-do Sedzimir.

MULTAJ ARTIKOLOJ

por “Anguleto de praktikaj konsiloj“ jam alvenis ĉe nia sportsekcia redaktoro. Sed estu konstatite, ke ili ĉiuj ne trafas la celon. Certe la sugesto de K-do “Alumeto“ ne celis, ke ni publikigu direktivojn pri vivmanieroj! Por montri “nian“ percepton pri la aranĝo de la “Anguleto“ ni en sekvonta sporta paĝo komencos per represo de korpokulturaj temoj; la unua pritraktu naĝadon, ĉar ĝi el ĉiuj sportspecoj certe estas la plej saniga. Do, pacienciĝu ĝis tiam.

MALĜUSTAN VOJON

iras niaj K-doj, se ili skribas al la Sporta Sekcio de SAT, petante, ke ĝi interligu ilin kun sportantaj K-doj en aliaj landoj. Tute ne estas eble, ke la sporta redaktoro okupu sin pri tiaj laboroj. Sciu, ke li faras sian laboron post la ĉiutaga panakira laboro kaj krom tio havas gravajn oficojn en la laborista movado. Plej multaj K-doj eĉ forgesas almeti respondkuponon. Kiu do pagu la afrankon? Estonte ni nur respondos, se oni almetis la afrankon por la respondo. Do ne tedu nin per bagatelaj demandoj! Nia tempo estas kosta. Korespondan interligon oni serĉu per koresponda fako de “Sennaciulo“.

8-a Kongreso de SAT
en Göteborg (Svedio)

(14—19. aŭgusto 1928)

Ĉion, kio rilatas al la kongreso adresu al: *Einar Adamson, Box 73, Göteborg, Svedio.*

9-a Komuniko

Kongresaliĝiloj. Mendu, se vi bezonas kongresaliĝilojn, ĉe Kongresa Komitato.

Kongresmarkojn en du koloroj mendu ĉe Kongresa Komitato. 100 markoj kostas 1 germ. markon aŭ ekvivalenton en alilanda mono; pagu per nacia bankbileto aŭ respondkuponoj.

Pri pasportoj kaj vizoj legu en "S-ulo" n-o 182.

Fakkunsidoj. Notu sur la aliĝiloj, se vi deziras partopreni fakan kunsidon.

Fakkunsido de teksistoj. Kiuj havas proponojn por teksista fakkunsido, sendu al K-do Adolf Johansson, Lärje apud Göteborg.

Fakkunsido de instruistoj-edukistoj. Proponojn por instruista-edukista fakkunsido sendu al K-do Wilhelm Johansson, Box 73, Göteborg, kiu prizorgos la instruistan kunsidon.

Fakkunsido de virinoj. Kelkaj K-dinoj proponis virinan fakkunsidon. Kiuj havas proponojn pri demandoj pridiskutindaj, skribu al Elma Adamson, Nordhemsgat 45, Göteborg.

Fakkunsido de poŝtistoj-telegrafistoj. Proponojn sendu al Gustaf Stengård, Paketexpeditionen, Göteborg I.

Fakkunsido de metalistoj. Kiu partoprenos, interrilatu kun K-do Anton Norling, Gamlestadsvägen 5—7, Göteborg.

Fakkunsido de studentoj. Studentoj, kiuj partoprenos, interrilatu kun K-do Dim. Snejko, poŝtkesto 33, Minsk, Sovetio.

Fakkunsido de fervojistoj. Proponojn ktp. sendu al Kongresa Komitato.

K-doj! Ni petas vin, bonvolu iom post iom en vialandaj gazetoj presigi notojn aŭ artikolojn pri nia Oka. Materialon vi ĉerpu el "S-ulo". Sendu la gazetn-ojn al la komitato.

Sindikatanoj, kiuj certe alvenos kaj kiuj estas pretaj paroli publike ĉe granda plenaera amaskunveno la 19. aŭgusto, tuj skribu pri tio al Kongresa Komitato.

La 6-a listo de aliĝintoj.

191. Erich Stölzner, Nowawes, Germ. 9407
192. René Naville, Tiflis, Sovetio . . 2042
193. Paul Michel, Leipzig, Germanio 5525
194. Herm. Schubert, Duisburg, Germ. 7073
195. Josef Sverker, Örebro, Svedio . 7773
196. Vitalio Anonimov, Kazan, Sov. . 5112
197. Sven Wikström, Sundsvall, Sved.
198. E. Stramowskij, Radeberg, Germ.
199. M. Jansson, Östersund, Svedio .
200. Helena Grahn, Linköping, Sved.
201. Valdemar Ivanov, Zverevo, Kaŭkaza SSR . . . .
202. Natalio Ivanov, Zverevo, Kaŭkaza SSR . . . .
203. Neonilo Nestorovik, Zverevo, Kaŭkaza SSR . . . .
204. Inno Korolova, Zverevo, Kaŭkaza SSR . . . .
205. Klaŭdino Maksimova, Zverevo, Kaŭkaza SSR . . . .
206. Petro Amplijev, Zverevo, Kaŭkaza SSR . . . .
207. Eŭgeno Filimonov, Porhov, Sov.
208. Herm. Nonnenmann, Stuttgart, Germanio 511
209. Oskar Grimm, Stuttgart, Germ. 929
210. Rudi Hofmann, Leipzig, Germ. . 6158
211. Herbert Walter, Leipzig, Germ. 10888
212. Otto Schiepe, Ammendorf, Germ. 7046
213. K-dino Emile Labbe, Leningrad, Sovetio . . . .
214. Johano Grigorjev, Leningrad, Sovetio 11200
215. V. Juŝmanov, Sverdlovsk, Sov.
216. Ludw. Bogner, Salzburg, Aŭstrio 3187
217. Hans Hubalek, Wiener-Neustadt, Aŭstrio 7397
218. Alois Graller, Köflach, Aŭstrio . 7599
219. Fritz Björklund, Göteborg, Sved. 10649
220. Adolf Johansson, Lärje, Svedio 8089

Komisiite de E. K. de SAT ni sendis jenan leteron al pli ol 60 laboristaj organizoj. Por ke ni pli bone sukcesu en tiu entrepreno, necesas, ke ĉiuj K-doj agitu kaj klopodu en siaj propraj organizoj por atingi, ke oni sendu delegiton.

SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA
23, Rue Boyer, Paris (20)

Organiza Komitato de la 8-a SAT-Kongreso
Adr.: Box 73, Göteborg

Karaj Kamaradoj!

De la 14-a ĝis 19-a de aŭgusto nunjare okazos en Göteborg, Svedio, la 8-a Kongreso de Sennacieca Asocio Tutmonda (kutime nomata: Internacio de Laboristaj Esperantistoj)[1]. Tiun kongreson ĉeestos laboristoj el almenaŭ 20 landoj. Tamen nur unu sola lingvo estos uzata kaj unufojon pli la pruvo estos farata, ke estas eble forigi la lingvajn malfacilajojn, kiuj kutime tre ĝenas la funkciadon de internaciaj kongresoj, dum kiuj devas okazi tedaj tradukoj en kelkajn lingvojn.

Ni opinias, ke via organizo havas intereson kaj eĉ profiton, sendi fratdelegiton al nia kongreso, por ke li povu raporti al vi pri tio, kion li povos sperti proprokule, t. e. ke esperanto estas vivanta lingvo, kiun parolas flue plej simplaj laboristoj, lingvo, per kiu oratoroj povas veki entuziasmon ĉe aŭdantaro, unuvorte, ke la esperantistoj plej sukcese faligis inter si la lingvajn limojn.

Ne nur via delegito povas sperti tion, sed li ankaŭ povos ĉeesti konferencon, kiu okazos ankaŭ en nia urbo preskaŭ samtempe kun nia kongreso, kaj dum kiu ĉiu partoprenanto povos paroli en sia nacia lingvo, dum esperanto estos la sola traduklingvo.

La tagordo de tiu konferenco ne estas ankoraŭ findecidita, kaj ni informas vin, ke ĝi volonte akceptos proponon de vi pri temo, kiun vi dezirus, ke ĝi estu pritraktata.

La fakto, ke SAT jam organizis 7 kongresojn (la unua en Praha, la dua en Frankfurt-Main, la tria en Kassel, la 4-a en Bruxelles, la 5-a en Wien, la 6-a en Leningrad, la 7-a en Lyon), kiujn partoprenis ĝis 300 K-doj el 25 landoj, donas al vi la certecon, ke nia entrepreno estos serioza kaj firma.

Ni esperas, ke vi akceptas nian inviton kaj sendos al nia kongreso fratdelegiton. Se vi en oportuna tempo sciigos pri tio al la Kongresa Komitato, ni estas pretaj aranĝi, ke la kostoj por via delegito ne estos grandaj.

Atendante vian baldaŭan respondon, ni salutas vin solidarece

Kongresa Komitato.

En Minneapolis, Minnesota, la 4. marto 1928 mortis juna K-do Alfred Kohn, agema radikalulo, membro de I. W. W. Ni ne scias la loĝejon de iu parenco lia. Ni nur scias, ke li naskiĝis en Germanio, ni pensas ke geparencoj loĝas ie en tiu lando. Eble vi, K-do, per la SAT-aparato k via kono de tiu lando povos trovi ilin. Okaze se vi sukcesos, bonvolu avizi laŭ la jena adreso: **General Office I. W. W.,** 555 West Lake St., **Chicago,** Ills., Usono. (Peranto: 1781.)

[1]) Por via informiĝo (sekvas: Eltirajo el la statuto).

MIA VOJAĜO EN GERMANIO

Senpacience mi atendis la paskan semajnon, por viziti Germanion. Fine, en antaŭpaska vendredo, mi iras al ŝparejo por eltiri la malfacile kolektitan monon, kaj envagoniĝas. En la vagonaro mi konatiĝas kun du ĉeĥoj, kiuj scias francan kaj germanan lingvojn kaj tiel helpis al mi dum la veturado. Ili vagas de loko al loko serĉante feliĉon, kiu ĉiam forkuras, kaj fine promesas al mi lerni esperanton.

Jen Nürnberg. K-do tuj kondukas min al la kongresejo de LEA, kie la prezidanto varme akceptas min. Salutante la kongreson je la nomo de la franca federacio (FEO) mi estas emociita, ĉar la unuan fojon mi parolas laŭte kaj devas venki mian malkuraĝon.

Vespere okazas solena salutvespero; muziko kaj artaj dancoj plaĉas al mi; multaj neesperantistoj ĉeestas, kaj mi devas paroladeti, tiun fojon pli facile ol unue. Merkredon vespere 35 francaj junuloj alvenas en la urbo, kaj la Nürnbergaj K-doj profitas la okazon por varbi por esperanto. Ni havas bonan sukceson; tiun ĉi fojon mi parolas sen timo. Mi adiaŭas la Nürnbergajn K-dojn kun bedaŭro kaj vojaĝas al Leipzig. Tie mi ne anoncis min kaj estas konsternita, ne povante komprenigi min eĉ per plej simplaj demandoj. Feliĉe mi renkontis iomete pli malfrue K-dinon, kiu kondukis min. Vespere mi vizitas kunvenon, kie ĉeestas kelkaj edukistoj, neesperantistoj; mi raportas kelkajn impresojn pri Germanio.

La sekvantajn tagojn mi vizitas Gera, Meissen, Stuttgart. Tie mi travivis la plej belajn horojn, ĉie varme akceptata. Sed la fino tro rapide alvenas; malĝojo ekkaptas min, forlasante la K-dojn, kiel oni sentas sin, se oni forlasas por eble longa tempo bonegajn amikojn. Dieudonné (9618)

KONFERENCO EL SAT-ANOJ DE LA 5-a SEKTORO

Ĝi okazis paskon en Amsterdamo. Sabatvespere okazis salutvespero en la granda salono de l' diamantklubo. Ĉeestis krom la holandanoj ankoraŭ proksimume 50 germanaj K-doj kaj delegitoj de diversaj unuiĝoj. Oni parolis nome de diversaj esp-aj grupoj el Germanio kaj Nederlando, liberpensuloj, Nederl. Federacio de transportlaboristoj, IRH, diversaj pionirgrupoj, komunista partio holanda, Intern. Transportlab. Federacio (ITF), Ligo kontraŭ imperialismo kaj kolonia subpremado, Unuiĝo de oficistoj, LEA ktp.

La unuan paskotagon la konferencanoj kunvenis en laborkunsido, kiu pritraktis la evoluon de konferencoj el SAT-anoj de 5-a sektoro, la interŝanĝon de infanoj dum libertempoj, sekvontan konferenco-urbon, rilaton inter SAT-rondo Amsterdamo kaj Ned. Feder. de lab. esp-istoj ktp. Posttagmeze K-do Ziegler paroladis pri "Ĉu faŝismo estas itala aŭ internacia afero?" kaj K-do v. d. Heid pri "Laboristaj sindikatoj kaj mondlingvo". La interesaj temoj sukcesigis tiun ĉi klerigan vesperon. Lunde ni organizis ekskurson al la Norda maro. Dum la boatveturado, en diversaj grupetoj, oni priparolis multajn temojn, kaj la kantado kaj vigla babilado pli agrabligis nian ekskurson.

Laŭ raporto de la protokolinto:
J. Brauckmann, Amsterdam.

KOREKTOJ

En n-o 186, pĝ. 240, 2-a kolono, linio 18-a de malsupre, la frazo devas teksti jene: "La naciaj dioj estis pli potencaj ol la eklezîaj (dioj)." Ni ne povas klarigi al ni, kiel enŝoviĝis tie la tute kontraŭsenca vorto "konsideroj". — Pĝ. 237, 2-a kol., linio 27-a de malsupre, legu "tie" anst. "tien" (ĝi rilatas al "urbo"). Troviĝas ankoraŭ kelkaj aliaj eraretoj en tiu n-o, kiuj tamen ne malklarigas la sencon.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

Finnlando. Helsinki. La ĉeforgano de soc.-dem. partio de Finnlando "Suomen Sosialidemokraatti" aperigas sur siaj paĝoj konstantan esp.-angulon, ĉiun lastan lundon de monato. 22. 3. ĝi aperigis raporton pri SAT-kongreso en Göteborg, 21. 3. duonpaĝan intervjuon pri stato de la esp-a movado. 14.2. la organo de Finnlanda Lab. Sport-Asocio "T. U. L." raportis pri la SAT-kongreso. (4207) — **Sovetio.** Barnaul. Novaj rondetoj ĉe ruĝarmeanoj, ĉe 3 pionir-taĉmentoj, en la ole-fabriko, en la viand-glaciigejo, en 1-a metiista laboristina kartelo. Post raporto al prezid. de profesi-konsilantaro estas fonditaj kursoj por lab. instruktoroj de esp-o k eldonotaj de ili k Siberia Ŝtat-eldonejo poŝvortaroj rus-esp. k esp-rusaj k unu lernolibro. — Aliaj rondetoj fondiĝis ĉe "Pimzavod" (feltbot-fabriko), kun 43 p. (2), 2 rondetoj ĉe partia lernejo (61 p.), 2 rondetoj en infandomo (60 inf.), 3 rond. en fervojistaj kluboj je nomo de Profintern, Komintern k vagonaj laborejoj (130 p.), 2 rond. ĉe sindikato de sovet-oficistoj (65 p.), 1 rondeto ĉe senlaborul-kolektivanoj, 1 rond. ĉe virinoj-metiistinoj. Dum solena festo de Ruĝarmeo K-do Goldfeder legis salutlet. de aŭstriaj k germaniaj ruĝfrontbatalantoj antaŭ pli ol 2000 ruĝarmeanoj k pli ol 1000 civiluloj. La efiko estis grandega. Dum jan./febr. estis farataj rap. k lekcioj en 22 lernejoj, fabrikoj, societoj k kluboj. Al 8-a SAT-kongreso multaj lernantoj-laboristoj estas delegotaj je kostoj de siaj sindikatoj kaj entreprenoj. En preskaŭ ĉiuj murgazetoj de fabrikoj k kluboj niaj peresp. leteroj estas publikigitaj. (5448.) — Leningrad. La grava (dusemajna) jurnalo "Vestnik Znanija" (Heroldo de Sciado) aperigas ĉiunumere esp-an fakon sub nomo: "Espero — la paĝo de l' esperantisto". En tiu jurn. kunlaboras la prezidantaro de l' Akademio de Sciencoj. — (Majnov.) Kronŝtadt. En maŝina lernejo en jan. 1928 estas fondita la unua esp-a rondeto ĉe Ruĝa Balta Marŝiparo. La plej interesaj artik. el "S-ulo" estas traduke aperigataj en la semajna lerneja jurnalo, kelkaj en la ĉiutaga gaz. "Ruĝa Balta Marŝiparo". Post disiĝo de la lernintoj sur div. ŝipojn ili tie organizos rondetojn. "Maristoj ĉiulandaj, lernu esp-on!" (5551.)

Ĉe la neŭtraluloj

La gazeto "Chemnitzer Tageblatt" aranĝis enketon per esp-o k publikigis kiel rezulton leterojn el 50 landoj de la tero, kiuj estis elmontrataj en la montrofenestro de l' redaktejo.

En Riesa, Germanio, depost pasko esp-o estas instruata en ĉiuj lernejoj, ankaŭ en la realgimnazio k la komerca lernejo.

Dana "neŭtralula" kongreso okazos pentekoston en Odense, kiun partoprenos la urbestro de Stokholmo Lindhagen.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Elementoj de Esperanto, de V. Svistunov, 2-a eldono (15 000 ekz.), Moskvo 1928, Eld. CK de SEU, 96 pĝ. — Ne pasis unu jaro, kaj jam estas elĉerpita la unua dekmilo de tiu kurslibreto, kio montras la demandon pri taŭga lernilo en Sovetio. Ĉar la verketo estas recenzita en n-o 159 de "S-ulo", ni hodiaŭ nur aldonu, ke la dua eldono estas plivastigita je kelkaj paĝoj, kaj ke ni plezure konstatis la bonan propagandon, kiu eĉ per la ekzerca teksto mem estas farata por SAT, "S-ulo" kaj "Petro". Mi supozas, ke lernantoj kaj kursgvidantoj faris bonajn spertojn per tiu libreto, kiu allogas per sia aktuala enhavo. N. B.

El Spertoj pri Interna Funkciado de la Floraj Ludoj. Varba broŝureto, eldonita de la Dalmau Liceo, str. València 245 — Barcelona (Hisp.). Prezo 50 cent. sv. — La "Floraj Ludoj" estas Literatura Konkurso en esp-o, ĉiujare praktikata depost la jaro 1909 de la neŭtralaj katalunaj esp-istoj en tutmonda skalo.

FIM. Prospekto de la Frankfurta Printempa Foiro 1928, 22.—25. aprilo, Frankfurt-Main. — Kiel la antaŭajn jarojn, la Messeamt (foir-oficejo) per sia esperanta fako eldonis prospekton esp-lingve.

Libera Vojo tra la tuta mondo. (Kio estas esperanto?) 32-paĝa propaganda broŝuro en holanda lingvo. Eld. adr.: Centrale Esp. Boekhandel, Banastraat 2a, Haag (Nederlando). Kun anonco pri SAT k "S-ulo", k adresoj de la lab. esp. unuiĝoj nederlandaj. N. B.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

L'Ecole Emancipée, Saumur, 22. 4., Tago el mia vivo (6351); El Socialista, Madrid, 17. 4., Let. de M. Gorki; Le Drapeau Rouge (SFIO), Paris, Infanamika mov. en Germ.

Priesperantajn artikolojn k notojn enhavis:

D. Deutsche Eisenbahner, Berlin, 15. 4., 22. 4. (kurso); Sächs. Arbeiter-Zeitung, Leipzig, 14. 4.; Daily Herald, London, 20. 4.; L'Avant-Garde, Tours, 7. 4.

Peresperantan art. enhavis:

El Socialista, Madrid, 17. 4.

La "Fundamento de Esperanto"[1]) devas troviĝi en la manoj de ĉiu esperantisto kiel konstanta kontrolilo, kiu gardos lin de deflankiĝo de la vojo de unueco.

L. L. Zamenhof.

[1]) Mendebla ĉe nia Administrejo.

NIA POŜTO

1741. — La demando estas jam respondita en n-o 141 de "S-ulo". Cetere en Kabe vi povus legi: "Kara. De alta prezo, kiu multe kostas: ...Malkara. De malalta prezo." Ni ne katenu la lingvon per logikemo. Sufiĉas klareco. — E. L.

11 109. — Ni preferas originalojn ol tradukojn. Ni utiligos nur en okazo de bezono.

10 618. — Mankas loko por enmeti priskribon de tiu loka okazintaĵo. La fotojn ni utiligos por propagandaj celoj.

9437. — Bedaŭrinde nek lokon, nek monon ni disponas por enmeti tiajn bildojn.

8745. — Ni uzos okaze vian artikolon.

9429. — La verketoj literature ne estas tre valoraj. Provu verki pli konkrete k malpli ĝeneralige. Saluton. Red.

2988. — Escepte ni akceptis vian anonceton. Estonte ni ne plu faros tion, ĉar ni ne estas komercistoj de poŝtmarkoj. Adm.

K·O·R·E·S·P·O·N·D·A·D·O

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0,50 mk. g., ĉiu plia linio la samon. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago.
L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl. = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo.
Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

Bulgario.

K-do Georgi Atanasov dankas al ĉ. sovetiaj K-doj, kiuj skribis al li kaŭze de la koresp.-peto, sed petas pardonon pro nerespondo, kaŭzita de la cirkonstancoj.

K-do Georgi, M. Dimitrov, Gorna Gumaja, dez. koresp. kĉl. gek-doj. Antaŭan dankon.

Ĉeĥoslovakio.

— Al tiu K-do en Sovetio, kiu serĉos laboron por mia frato (seruristo) mi estos tre dankema. Skribu al K-do Viktor Potysz, Karvinna, 884, Silezio.

Germanio.

K-do Erich Laue, Eisenbahnstr. 73/3, Leipzig O 30, dez. koresp. precipe pri naĝ- k bicikla sporto. L, PK, PI, bfl. kĉl. Certe k tuj resp.

K-do Hans Spörl, Neuer Bahnhof 34, Hof a. Saale, dez. koresp. kĉl. L, PI, bfl. Ĉiam k nepre resp.

K-do Josef Schiefbahn, Hahnerberger Str. 263, Elberfeld, dez. koresp. kĉl. L, PK, PI, pri ĉ. temoj.

— 4 anoj de la soc. lab. junularo dez. koresp. kun junk-doj ĉl. PK, PI. Skribu al: K-do Alfred Kramer, Freiheitsstr. 32, Hermsdorf, Bez. Breslau.

K-dino Frieda Erdmann (komjunulino, 18 j.), Hallische Str. 186, ptr., Leipzig N 22, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl.

K-do Erich Dietrich (k. grupo) Dippoldiswalder Str. 19, Dohna i. Sa., dez. koresp. kĉl. Resp. garantiata.

Jugoslavio.

K-do Slavko Trgić (fajlil-faristo), Miramarksa c 23, Zagreb, dez. koresp. pri fakaj problemoj, L, PK, kĉl. Resp. garantiata.

K-do Kosta Kjurĉijević, ul. Paŝiĉeva, 264, Prilep, dez. koresp. kĉl. pri ĉ. temoj L, PK, PI. Mi scipovas int. stenografion.

Nederlando.

K-do J. Kromme, Molenweg 168, Zwolle, nur PM kun Sovetio kontraŭ hol. k koloniaj. Nur kun seriozuloj k ĉiam nur rekomendite.

Norvegio.

— Miaj lernantoj (komunumlaboristoj) dez. koresp. kun kolegoj ĉl. Adr.: A. Stensrud, Torshovgt. 4/2, Oslo.

Persio.

K-do Bogdano Hajrapetjan, "Persazneft", Téhéran, dez. interŝ. kĉl.: kolorigitaj pk. de ornamaĵoj, keramik-, miniatur-, mozaik- k pentraĵoj de tapiŝoj, skulpt- k floraĵoj, japanaj-ĉinaj pentraĵoj k c. — preferinde de bonaj arteldonoj.

Sovetio.

K-dino Fenja Lipjanskaja (junkom-ino, 18 j.) ul. 1 Maja, 19, Ŝkola Peĉatn. Dela, Ĥarkov, dez. koresp. pri div. temoj kĉl. Resp. garantiata.

— 9246 informas siajn koresp-antojn, ke li ne havas eblecon koresp. kun eksterlando.

K-do Isaak Bulba, Zaporoĵskaja, 16—5, Odessa, dez. koresp. kĉl. Resp. garantiata.

K-do Mirono Ler, str. de Pjatakov, 22—23, Kiev, dez. koresp. kĉl. L, PK, gaz., ĵurn.

— Esp.-rondeto de 5-a Laborlernejo, dez. koresp. kun infanaj k pioniraj grupoj. Adr.: Kiev, Konstantinovska, 9, Trudŝkola, 5, al Krujok Esperanto.

— Ruĝarmeanoj-esperantistoj dez. koresp. kun laboristoj k soldatoj de kapitalistaj armeoj kolekt. k individue. Resp. ni garantios. Adr.: A. S. Nikitin, Pereulok Rerafa-Korbuta, 2, Bobrujsk.

— Esp.-rondeto de la 3-a tabak-fabriko, Kremenĉug (precipe junk-dinoj), dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. Resp. garantiata. L, PK, gaz.

K-do Petro Skvorcov, str. de Zencov 48, Ufa, dez. koresp. pri literaturo, labesklaboro, laborista vivo k lab. kondiĉoj kĉl. Nepre resp.

— Esp.-rondeto en Semenovka, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. kolektive k individue (gekomjunuloj, vilaĝanoj ktp.). Resp. garantiata. Adr.: T. Pikovski, Semenovka, Kremenĉug. distr.

K-do Sergeo Komarov, kontoro uĉastka slujbi tjagi, Ĉelabinsk, Uralo, dez. koresp. kĉl. pri la vivo de laboristoj k kamparanoj.

K-do Konstantino Kalaŝnikov, fabr. d. 20, kv. 4, Narofominsk, Mosk. gub., dez. koresp. kĉl. L, PK, PI. Resp. garantiata.

K-do Alekseev Olego, fabr. d. 20, kv. 4, Narofominsk, Mosk. gub., dez. koresp. kĉl. L, PK, PM. Resp. garantiata.

K-do V. Belogorcev, Zavod A. Marti Esperanto, Nikolaev, dez. koresp. pri ĉ. temoj kĉl. Peras koresp-adon.

— Kiu dez. konatiĝi kun la min-industrio k kun la vivkondiĉoj de la ministoj skribu al adr.: O. S. P. S. Konsultbjuro Esperanto, Krivoj Rog. — Resp. garantiata.

K-do Gregoro Ostriĉenko, Krivoj Rog, O. S. P. S., dez. koresp. kĉl. Resp. garantiata.

— Distrikta Komitato de junkomunistoj dez. koresp. kĉl. Adr.: Krivoj Rog, O. K. Komsomola. — Resp. certa.

K-do A. Somov, Domo de Sovetoj, Okrplano, Pskov, serĉas koresp-antojn por siaj lernantoj, precipe kun komencantoj. L, PK, PI. Nepre resp.

— Esp.-rondeto de Centra Biblioteko, Sovetskaj pl., Pskov, dez. koresp. kun esp.-rondoj de a. bibliotekoj k bibliotekistaj individuoj, kĉl.

K-do G. Tjuremski, Prosp. Lenin, 14, Kremenĉug, dez. koresp. individue k kun grupoj pri ĉ. temoj kĉl. Resp. garantiata.

K-dino Roza Ŝor (oficistino, 20 j.), Soldatskaja 27-b, Kremenĉug, dez. koresp. kĉl. pri div. temoj.

K-dino I. A. Ejfer, Troicka 33, kv. 2, Kremenĉug, dez. koresp. pri div. temoj kĉl.

K-do Beitelmacher (oficisto), Grupkom Sovtorgsluĵ 1, Lenin. prosp. Kremenĉug, dez. koresp. pri div. temoj kĉl., precipe pri lab. vivo k movado.

ENHAVO:

Presejo: Uns-Produktivgenossenschaft, Leipzig (Germanio)